

РЕШЕНИЕ

№ 4751

гр. София, 11.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 15.06.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **1156** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявени са обективно съединени иски с правно основание чл.2в, ал.1, т.1, вр. чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), по реда на чл. 203 и следващите от АПК.

Производството е образувано по искова молба на П. Н. К. от [населено място] срещу Българска народна банка (БНБ), за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 26 000 лв., като част от сума в размер на 725 106,08 лв. ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска и сторените по делото разноси.

В исковата молба се поддържа, че ищецът имал открита банкова сметка в щатски долари в [фирма] ([фирма]) в размер на 412 858 щатски долара или на 725 106,08 лв. На 18.06.2014 г. К. наредил банков превод на сумата от размер на 412 858 щатски долара по друга негова банкова сметка в [фирма]. Изготвено било банково бордеро с уникален номер 111349 от 18.06.2014 г. Събрани били съответните банкови такси. Банковият служител приел платежното нареждане и го уведомил, че преводът ще бъде изпълнен в рамките на два работни дни. Действията му били съобразени с Общите условия на К. за предоставяне на платежни услуги и откриване, обслужване и закриване на банкови сметки, били извършени при работеща банка. Платежното нареждане влязло в система с окончателност на сетълмена и за банката било възникнало задължение да изпълни паричния превод.

На 17.06.2015 г. от [фирма] (в несъстоятелност) предоставили на ищеца извлечение от сметката му в щатски долари, от което ставало ясно, че на 20.04.2014 г. била извършена коригираща счетоводна операция и цитираното платежно нареждане било

сторнирано. На същата дата бил уведомен от синдиците на банката, че от датата на поставяне на банката под специален надзор, на основание чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции, са спрени всички разпоредителни сделки с имущество на банката, както и изпълнението на наредените преводи.

Ищецът твърди, че до 17.06.2015 г. не е бил уведомяван за това, че нареденият от него превод не е бил извършен.

Инвокирани са доводи, че е претърпял вреди в размер на 412 858 щатски долара, от неизпълнения превод, вследствие на поставянето на [фирма] под особен надзор.

На следващо място в исковата молба се сочи, че с Решение № 73/20.06.2014г. на Управителния съвет /УС/ на БНБ, на основание чл. 115, ал. 1, т. 2 и 3, чл. 116, ал. 1, ал. 2, т. 2, 3, 6 и 7, във връзка с чл. 103, ал. 2, т. 24 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), [фирма] е била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори, спряно е от БНБ изпълнението на всички задължения на К., ограничена е дейността ѝ, членовете на управителния и надзорния ѝ съвет са отстранени от длъжност, и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите, са лишени от право на глас.

Ищецът поддържа, че към момента на поставяне на [фирма] под специален надзор нареденият от него кредитен валутен превод вече е бил излъчен чрез S. и е следвало да бъде обработен в системата R., управлявана от БНБ. В изпълнение на решението на БНБ назначените квестори на [фирма] спрели платформата за обмен S. и анулирали всички издадени преводни нареждания със започната, но недовършена обработка. Счита, че тези действия представляват неправомерна намеса в платежната система, извършена в нарушение на правото на Европейския съюз (ЕС) – принцип за окончателност на сетълмена в Директива 2014/59/ЕС и Директива 98/26/ЕО.

Ищецът излага подробни съображения за нарушения на разпоредби на националното право, които изискват изпълнение на приети платежни нареждания преди обявяване на мярката за поставяне под специален надзор в Търговския регистър (ТР) – чл.60-66 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС), чл.116, ал.2 и чл.119, ал.3 от ЗКИ, Правила на системата R., Наредба № 3/16.07.2009 г. на БНБ. Соци, че Решение № 73/20.06.2014г. на УС на БНБ е вписано в Търговския регистър на 23.06.2014 г.

Посочено е, че с решение 114/16.09.2014 г. на УС на БНБ, [фирма] е поставена под специален надзор на основание чл. 115, ал. 1, т. 2 и т. 3, във връзка с чл. 116, ал. 1 и чл. 103, ал. 2, т. 24 от ЗКИ.

Впоследствие с решение № 138 от 06.11.2014 г. на УС на БНБ е отнет лиценза на [фирма].

На 22.04.2015 г. с решение № 664/22.04.2015 г. на СГС, VI-4 състав, [фирма] е обявена в несъстоятелност, с решение на САС от 03.07.2015 г. е обявена начална дата на неплатежоспособност на банката – 20.06.2014 г.

Ищецът счита, че според чл. 145, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУПС, БНБ изгражда и оперира платежна система за брутен сетълмент в реално време, наречена R., чрез която се извършва прехвърляне на парични средства между сметките за сетълмент на участниците в нея в реално време след получаване на нареждан за превод. Това означава, че сетълмент на плащанията, подадени от участниците в R. се извършва незабавно и индивидуално за всяка трансакция. От това следва, че БНБ не е изпълнила задължението си да изпълни депозираното платежно нареждане на ищеца на

18.06.2014 г. чрез Р..

В тази връзка ищецът се позовава на чл. 18 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 03.11.2007 г., съгласно която държавите-членки гарантират, че когато платежните институции са възложили на трети лица осъществяването на оперативни функции, тези институции са предприели разумни стъпки, за да осигурят спазването на предвидените в настоящата директива изисквания и че държавите-членки изискват от платежните институции да носят пълна отговорност за всяко действие на техните служители, представители и клонове.

Ответникът Българска народна банка е депозирал писмен отговор на исковата молба от 05.07.2021 г., чрез адвокат Д. и адвокат Д.. Излага съображения за недопустимост на иска поради липса на правоотношения между БНБ и квесторите на К. и поради невъзможност за ангажиране на отговорността на БНБ като ответник по иск с правно основание чл.2в, ал.1 ЗОДОВ, вкл. по аргумент от чл.79, ал.8 ЗКИ. Излага подробни съображения, защо БНБ не следва да носи отговорност за дейността и действията на квесторите на [фирма] и относно липсата на елементите от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.2в, ал.1, т.1, вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Твърди, че нареденият от ищеца на 18.06.2014 г., валутен превод не съставлява превод с окончателност на сетълмена по смисъла на чл. 3 от Директива 98/26/ЕО, който да е задължителен за изпълнение. Сочи, че процесният превод въобще не е въвеждан в системата Р. от [фирма] като участник в платежната система, респ. БНБ не участва като посредник във валутните преводи в щатски долари. Тези преводи се осъществяват директно между търговските банки. Счита, че неизпълнението на платежното нареждане се дължи единствено на неплатежоспособността на К., която поради липса на ликвидност е преустановила банкови операции.

Ответникът поддържа, че платежно нареждане и нареждане за превод са две отделни легални понятия, които се съдържат в действалия към процесния момент ЗПУПС (отм. към настоящия момент, в сила от 01.11.2009 г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2012 г.). Платежно нареждане в щатски долари представлява разпореждане от ищеца до търговската банка [фирма] (в несъстоятелност) за извършването на платежна операция, което касае единствено отношения между ищеца и [фирма] (в несъстоятелност). БНБ не била наясно за подаването на това валутно платежно нареждане, нито за нея възниквали каквито и да било задължения. За да възникне задължение за БНБ като агент по сетълмента, следвало участникът в платежната система (търговската банка) да въведе съответното нареждане за превод, за да може БНБ да го види и да го изпълни, което действие в случая не било извършено от страна на [фирма].

Ответникът поддържа, че платежното нареждане е следвало да бъде излъчено преди търговската банка да бъде поставена под специален надзор - в случая в 12:30 часа на 20.06.2014 г. с влязъл в сила административен акт, който е подлежал на предварително изпълнение по силата на закона /Решение № 73/20.06.2014 на УС на БНБ/. Пзовава се на правилото на общностната разпоредба на чл. 3 от Директива 98/26/ЕО, транспонирана в чл. 78д, ал. 1 и ал. 2 ЗПУПС (отм.) - нарежданията за превод пораждат правно действие и имат задължителна сила само при условие, че са въведени в системата преди момента на налагане на оздравителни мерки или откриване на процедура по несъстоятелност, докато в случая [фирма] /в несъст./ изобщо не е въвела платежно нареждане в щатски долари за превод.

Ответникът, чрез пълномощниците си прави възражение за изтекла погасителна

давност на заявената претенция на основание чл. 110 от ЗЗД. Съгласно изложеното от ищеца, отговорността на БНБ, доколкото е налице такава, би възникнала на 18.06.2014 г., поради което 5-годишната погасителна давност за предявяване на иска е изтекла на 18.06.2019 г., т.е преди подаването на исковата молба.

По време на проведените по делото открити заседания ищецът се представлява от адвокат М., който поддържа иска. Представя допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът БНБ, чрез адвокат Д. претендира за отхвърляне на иска и присъждане на разноски. Подробни съображения излага в писмени бележки от 29.06.2022 г.

Представителят на Софийски градска прокуратура изразява становище за основателност и доказаност на иска.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, като съобрази доводите и исканията на страните, намира следното от фактическа страна:

Не е спорно, че ищецът е имал открита банкова сметка в [фирма] в щатски долари.

С писмо вх.№ БНБ-77699 от 20 юни 2014 г., получено в деловодството на БНБ в 10:51 часа, изпълнителните директори на [фирма] уведомили БНБ, че банката изпитва известни проблеми с ликвидността, които водели до затруднения в посрещане изпълнението на паричните ѝ задължения към вложителите. Искането е мотивирано с предизвикана загуба на доверие, масова паника сред вложителите, които желали да получат в брой или чрез превод паричните средства по техните сметки. Предвид обема на наредените плащания в предходните дни и наредените, но неизпълнени плащания към 20.06.2014 г., представителите на К. направили обосновано предположение, че наличните средства на банката ще се окажат недостатъчни за изпълнение на задълженията ѝ. С цел оздравяване на банката е поискано поставянето ѝ под специален надзор на основание чл. 115, ал. 2, т. 2 от ЗКИ. С последващо писмо от същата дата, получено в БНБ в 12:06 часа, [фирма] уведомила БНБ, че е преустановила разплащанията и всички банкови операции, считано към 11:45 часа на 20.06.2014 г.

На 18 юни 2014 г. 16.32 ч., ищецът П. К. направил нареждане с референтен номер 32/25/00107452 към [фирма], за излъчване на валутен превод в размер на 412 858 щатски долара към негова лична сметка в [фирма].

Издадено е банково бордеро № 111349 от 18.06.2014 г.

С Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, на основание чл. 115, ал. 1, т. 2 и 3, чл. 116, ал. 1, ал. 2, т. 2, 3, 6 и 7, във връзка с чл. 103, ал. 2, т. 24 от ЗКИ, К. била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори, спряно е изпълнението на всички задължения на К., ограничена е дейността ѝ, членовете на управителния и надзорния ѝ съвет са отстранени от длъжност, и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите, са лишени от право на глас.

Със Заповед № К-21/3-1220 от 25.06.2014 г., издадена на основание Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, синдиките на К. са наредили да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул. Посочено е, че валутните преводи на опашка „Вальор“, но с неизлъчени С. съобщения, следва да бъдат анулирани с ръчни счетоводни операции и канцелирани. Наредено е да бъдат анулирани преводите през Б. 7 на опашка „Вальор“.

С Решение № 138/06.11.2014 г. на основание чл. 36, ал. 2, т. 2, чл. 103, ал. 1, т. 1, чл.

103, ал. 2, т. 25 и чл. 151, ал. 1, пр.1 от ЗКИ и чл. 16, т. 15 от ЗБНБ, БНБ отнела лиценз на К., издаден с Решение на УС на БНБ № 24/21.01.1994 г. Съгласно т. 2 и т. 3 от това решение, на основание чл. 9, ал. 1 и, ал. 6 от Закона за банковата несъстоятелност, следвало да бъдат предприети действия за подаване на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност, както и да бъде уведомен ФГВБ.

С Решение № 664/22.04.2015 г. на Софийски градски съд /СГС/ по т.д. № 7549/2014 г., е обявена неплатежоспособността на К. с начална дата 06.11.2014 г. В тази част решението е обжалвано от БНБ и е протестирано от Софийска градска прокуратура, по съображения, че началната дата на неплатежоспособността е 30.09.2014 г. - към който момент въз основа на докладите и финансовите отчети е установено, че собственият капитал на К. е отрицателна величина.

С Решение № 1443/03.07.2015 г. по т.д. № 2216/2015 г., Софийският апелативен съд е отменил Решение № 664/22.04.2015 г. на СГС в частта, относно началната дата на неплатежоспособността, като е определил за начална дата 20.06.2014 г., по съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на К. не е настъпило към момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30.09.2014 г., а е било факт преди този момент.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, при така установените факти и обстоятелства, намира от правна страна следното:

Съгласно чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, както и за вредите, причинени от действието на отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни подзаконовни нормативни актове. Новоприетата разпоредба на чл.2в от ЗОДОВ (ДВ, бр. 94 от 2019 г.) урежда ред за разглеждане на иски срещу държавата за вреди от нарушения на правото на Европейския съюз (ЕС). Съгласно чл.2в, ал.1, т.1 ЗОДОВ административните съдилища притежават компетентност да решават спорове, при които се твърди, че вредите са причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз.

Извъндоговорната отговорност за нарушения на правото на ЕС е уредена в чл.340, пар.2 от ДФЕС - в случай на извъндоговорна отговорност, Съюзът в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите-членки, е длъжен да поправи вредите, причинени от неговите институции или служители, при изпълнението на техните задължения. Доколкото други първични актове на правото на ЕС (ПЕС) не уреждат обезщетяването на вредите, причинени от държавата за нарушения на ПЕС, тази възможност се извежда от практиката на Съда на европейския съюз (СЕС, Съдът).

Тези принципи са потвърдени в Решение на СЕС от 4 октомври 2018 година по дело С-571/16 Н. К. срещу БНБ - съгласно постоянната съдебна практика на СЕС принципът на отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти от нарушения на правото на Съюза, които се считат за извършени от държавата, е присъщ на системата на договорите, на които се основава Съюзът (решение от 26 януари 2010 г., *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, [C-118/08](#), [EU:C:2010:39](#), т. 29 и цитираната съдебна практика). Освен това, що се отнася до условията за ангажиране на отговорността на държавата за вреди, причинени на

частноправни субекти от нарушения на правото на Съюза, които се считат за извършени от държавата, Съдът многократно е приемал, че увредените частноправни субекти имат право на обезщетение при наличието на три условия, а именно предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти, нарушението на нормата да е достатъчно съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда (решение от 28 юли 2016 г., Томблъовб, [C-168/15](#), [EU:C:2016:602](#), т. 22 и цитираната съдебна практика).

Според решението К., що се отнася до условието за наличие на достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза, следва да се припомни, че съгласно практиката на Съда такова нарушение предполага явно и значително неспазване от държавата членка на границите, които са наложени на нейното право на преценка. Факторите, които трябва да се вземат под внимание в това отношение, са по-конкретно степента на яснота и прецизност на нарушената правна норма, обхватът на свободата на преценка, която нарушената норма предоставя на националните органи, извинимият или неизвиним характер на евентуална грешка при прилагане на правото, умишленият или неумишлен характер на допуснатото нарушение или причиненото увреждане, или още обстоятелството, че с поведението си институцията на Европейския съюз може да е допринесла за неприемането, приемането или запазването в разрез с правото на Съюза на определени национални мерки или практики (вж. в този смисъл е цитирано и решение от 5 март 1996 г., *B. du rckheur* и *Factortame*, [C-46/93](#) и [C-48/93](#), [EU:C:1996:79](#), т. 56).

Разпоредбата на чл. 79, ал. 1 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС от 2009 г., отменен, но в сила за процесния период) определя платежната система като система за прехвърляне на средства, която функционира въз основа на формални и стандартизирани процедури и общи правила за обработка, клиринг и/или сетълмент на платежни операции. Сетълментът в платежна система е *прехвърляне* на парични средства *по сметки за сетълмент* с цел изпълнение на нареждания за превод между участници в платежната система. Сметка за сетълмент е сметка *при агент по сетълмента*, използвана за съхраняване на парични средства и за разплащане по сделки между участници в системата (чл.82, ал.1-2 с.з.). Агент по сетълмента може да бъде само централна банка или банка по смисъла на чл. 2, ал. 5 от Закона за кредитните институции. (чл.82, ал.3 с.з.). За платежни системи с окончателност на сетълмента, когато българското законодателство урежда споразумението за системата, *агент по сетълмента е БНБ* (чл.82, ал.4 с.з.).

Съдът приема за относими и следните легални дефиниции съгласно пар.1 от ДР на ЗПУПС (от 2009 г.):

1. "Вальор" е референтна **дана**, използвана от доставчик на платежни услуги за изчисляване на лихвите по средствата, с които е задължена или заверена платежната сметкат.

12. "Нареждане за превод" е всяко нареждане на участник в система с окончателност на сетълмента (вкл. банка/кредитна институция по смисъла на чл.78в, ал.1, т.5 с.з. – бележка на съда) да предостави на разположение на

получателя парична сума чрез записване по сметките на *кредитна институция*, централна банка, централен съконтрагент или агент по сетълмента или всяко друго нареждане, водещо до поемане или изпълнение на задължение за плащане съгласно правилата на системата, както и нареждане на участник да прехвърли правото на собственост или лихвата върху ценна книга или ценни книжа чрез записване в регистър или по друг начин. В идентичен смисъл е определението по чл.2, б.“и“ от Директива 98/26/ЕО.

Т.15 15. "Нетиране" е преобразуване на всички вземания и задължения, произтичащи от нареждания за превод, които участник или участници издават или получават от един или повече други участници, така че само едно нетно вземане може да се иска или едно нетно задължение се дължи. В идентичен смисъл е определението по чл.2, б.“к“ от Директива 98/26/ЕО.

Т.17 "Платежна операция" е действие, предприето от платеща или от получателя по внасяне, прехвърляне или теглене на средства независимо от основното правоотношение между платеща и получателя.

Т.18. "Платежна сметка" е сметка, водена на името на един или повече ползватели на платежни услуги, използвана за изпълнението на платежни операции.

Т.19. "Платежно нареждане" е всяко *нареждане от платеща* или получателя към доставчика на платежни услуги, с което се разпорежда изпълнението на платежна операция.

Т.20. "Платец" е физическо или юридическо лице, което е титуляр на платежна сметка и разпорежда изпълнението на платежно нареждане по тази сметка, а когато липсва платежна сметка - физическо или юридическо лице, което дава платежно нареждане.

Т.21. "Ползвател на платежни услуги" е физическо или юридическо лице, което се ползва от платежна услуга в качеството си на платец или на получател, или и в двете си качества.

С Глава Пета „а“ „Окончателност на сетълмента в платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа“ (Нова - дв, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) от ЗПУПС от 2009 г. е транспонирана Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. (Директива 98/26/ЕО). Системата съдържа общи правила и стандартизирани процедури за клиринг за изпълнение на нареждания за преводи между участниците, посочени в чл.78в, ал.1 от ЗПУПС. Системата с окончателност на сетълмента се обслужва от системен оператор. Агент по сетълмента е лице, предоставящо на институциите и/или на централния съконтрагент, участващи в системата, **сметки за сетълмент**, чрез които се уреждат нарежданията за превод в тази система. Сметка за сетълмент по смисъла на тази глава е сметка при централна банка, агент по сетълмента или централен съконтрагент, използвана за съхраняване на парични средства или ценни книжа и за сетълмент по сделки между участници в системата. Съгласно легалното определение по чл.2, б.“л“ от Директива 98/26/ЕО „сметка за сетълмент“

означава сметка в централна банка, посредник в сетълмента или основен контрагент, използвана за съхраняване на парични средства и ценни книжа и за разплащане по сделки между участници в системата.

Според чл.78г, ал.1 от ЗПУПС (от 2009 г.) оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента са предприетите спрямо банка мерки или процедури по чл. 133 от Закона за кредитните институции, както и всяка друга предвидена в законодателството мярка, прилагана от административен орган или от съда спрямо участник в система и включваща спиране или налагане на ограничения върху неговите сделки или плащания. **Момент на налагане** на оздравителните мерки или за откриване на прекратителната процедура е моментът, когато съответният съд или административен орган вземе **решение** за налагане на мерките или за откриване на процедурата (чл.78г, ал.2 с.з.). Налагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителна процедура нямат обратно действие по отношение на правата и задълженията на участниците и не могат да доведат до преизчисляване на вземания и задължения на участниците, произтичащи от или свързани с тяхното участие в система с окончателност на сетълмента **преди момента на налагането на мерките** или откриването на процедурата по ал. 2 (чл.78г, ал.4 с.з.).

Съгласно чл. 78д, ал. 1-3 от с.з. нарежданията за превод и нетирането пораждаат правно действие и имат задължителна сила за трети лица, *дори и в случай* на оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента, при условие че *нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на налагане* на оздравителни мерки или откриване на прекратителна процедура по чл. 78г, ал. 2. Когато нарежданията за превод са въведени в система с окончателност на сетълмента *след момента на налагане на оздравителните мерки* или откриването на прекратителната процедура и се изпълняват в рамките на работния ден, те пораждаат правно действие и имат задължителна сила за трети лица само ако системният оператор може да докаже, че към момента, в който нарежданията за превод са станали **неотменими**, не е знаел и не е бил длъжен да знае за откриването на тази процедура. Моментът на въвеждане на нареждането за превод в система с окончателност на сетълмента *се определя от правилата на системата*.

Посочените национални правила възпроизвеждат буквално общностната правна уредба на Директива 98/26/ЕО. Съгласно чл. 3, пар. 1 от Директивата нарежданията за превод и нетирането произвеждат правно действие дори в случай на процедура по несъстоятелност спрямо участник и са задължителни за трети страни, при условие че *нарежданията за превод са влезли в система преди момента на откриване на процедура по несъстоятелност* съгласно дефиницията на член 6, параграф 1. Съгласно чл.6, пар.1 за целите на настоящата директива моментът на откриването на процедура по несъстоятелност е моментът, когато съответният съдебен или административен орган произнесе своето решение. Процедурите по несъстоятелност нямат обратно действие върху правата и задълженията на участниците, произтичащи от или във връзка с тяхното участие в системата *преди момента на откриване на такава процедура*, както е определено в

член 6, параграф 1 (чл.7).

Преди да вземе отношение по основателността на иска, настоящият съдебен състав намира, че следва да посочи, че намира основателно релевираното от ответника възражение за изтекла погасителна давност за предявяване на иска.

Разпоредбата на чл. 110 от ЗЗД урежда 5-годишна давност за всички вземания. В конкретния случай, отговорността на БНБ, доколкото такава би могло да бъде ангажирана, е по повод на незаконосъобразни действия или бездействия на нейни длъжностни лица или органи, извършени на 18.06.2014 г., т.е. към момента на депозиране на исковата молба пред СГС - 05.06.2020 г., 5-годишният срок за предявяване на иска е бил вече изтекъл. При направено от ответника с отговора на исковата молба възражение за изтекла погасителна давност съобразно чл. 120 от ЗЗД е дължимо отхвърляне на исковата претенция като погасена по давност.

Съдът не намира за основателно възражението на ищеца, че същият е узнал за неизпълнението на задълженията на БНБ едва на 17.06.2015 г. и поради тази причина от тази дата следва да 5-годишният срок за предявяване на иска, на основание чл. 114, ал. 3 от ЗЗД.

От приложеното към исковата молба писмо от 17.06.2015 г. от [фирма] (в несъстоятелност) се установява, че ищецът е бил уведомен единствено, че на основание чл. 3, ал. 2 от Закона за банковата несъстоятелност от датата на отнемане на лиценза за извършване на банкова дейност не могат да се извършват разпоредителни действия и сделки с имуществото на банката. В това писмо не се посочва, че БНБ е станала причина за неизпълнението за наредения превод на 412 858 щатски долара.

От друга страна съгласно чл. 103 и чл. 106 от ЗПУПС (отм.), агент по сетълмента в R. е БНБ. Ищецът е бил наясно с това обстоятелство, защото същото е посочено в исковата молба, т.е. към момента, в който се твърди, че са настъпили вредите от назаконосъобразното поведение на длъжностни лица и органи на БНБ, в закона е имало изрична разпоредба, според която всеки е следвало да бъде наясно кое лице управлява системата R. в Република България.

На последно място, в противоречие с всякаква логика е твърдението, че ищецът е разбрал едва на 17.06.2015 г., че нареденият от него превод на 18.06.2014 г. на 412 858 щатски долара не е бил осъществен. Сумата е със значителен размер и няма разумно обяснение притежателят ѝ в продължение на една година да не се поинтересува, дали същата е постъпила по сметката му в друга банка, още повече, че през този период в средствата за масово осведомяване ежедневно се отразяваше обстановката около невъзможността на [фирма] да изпълнява задълженията си към вложителите си, както и последвалото ѝ поставяне под особен надзор и обявяването ѝ в несъстоятелност през ноември 2014 г.

От изложеното следва безусловния извод, че БНБ, доколкото може да бъде отговорна за твърдените вреди, съгласно предявения иск, е била известна като субект на тази отговорност още през юни 2014 г. на всички лица, които биха могли да търсят обезщетение за причинени вреди от незаконосъобразни действия или бездействия на нейни органи или длъжностни лица.

За пълнота съдът намира, че следва да изложи мотиви по съществото на спора.

Относно приложението на цитираните правила за окончателност на сетълмента в платежните системи, съдът кредитира изцяло приети по делото основна и допълнителна съдебно-счетоводни експертизи, като компетентно изготвени, неоспорени от страните и съответстващи на писмените доказателства по делото.

Установява се от приета по делото основна съдебно-счетоводна експертиза (ССЕ), че върху платежно нареждане с референтен номер 32/25/00107452 няма поставена отметка „преводът да бъде експресен“, от което следва, че преводът е със стандартен двудневен вальор (дата) на изпълнение – **20 юни 2014 г.**

Видно и от двете заключения на СИЕ чрез платежната система R., оперирана от БНБ, **не се изпълняват нареждания за превод във валута щатски долари.**

В заключението си вещото лице А. посочва, че при извършена проверка и по предоставена информация от [фирма] (в несъстоятелност) от [фирма] (н) няма данни за генерирано и успешно излъчено S. съобщение по валутен паричен превод с уникален регистрационен номер 32/15/00107452 нареден от П. К. към сметка в [фирма] за сума в размер на 412 858,00 щатски долара или за съществуване на S. съобщения с процесните реквизити. [фирма] дава отговор, че сума в размер на 412 858 щатски долара не е постъпвала по сметка на П. К., открита в банката.

Вещото лице е категорично, че валутни преводи в щатски долари се изпълняват на базата на двустранни договорни отношения между банката наредител → 1-ва банка кореспондент (в договорни отношения с банката на наредителя) → 2-ра банка кореспондент (в договорни отношения с банката на получателя) → банката на получателя. При извършване на валутни преводи в щатски долари, операцията се извършва чрез посредничеството на банки кореспондент, в които банката на наредителя и банката на получателя са в двустранни договорни отношения. Българска народна банка, няма роля в тези кореспондентски отношения.

Общият извод е че, в случая няма данни за съществуване на успешно излъчено S. съобщение за превод на 412 585,00 U.. Чрез платежна система TARGET 2 се изпълняват преводи в евро, а чрез платежната система R. се изпълняват преводи в български лева.

От изложеното следва единствено възможния извод, а именно, че в случая няма как отговорността на БНБ, на посоченото основание да бъде ангажирана, защото макар тя да е натоварена с изключителна компетентност да регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защитата интересите на вложителите - чл. 2, ал. 6 от ЗБНБ, в разглеждания казус извършването на преводи между клиенти на търговските банки в щатски долари се извършва не чрез системата R., чиито оператор е БНБ, а на основание самостоятелни договорни отношения между тях. По тази причина, отговорността на причинените на ищеца вреди е изцяло на институцията, която е следвало да нареди превода - [фирма].

Във връзка с изложеното съдът намира, че исковата претенция следва да бъде отхвърлена изцяло.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал. 4 от ЗОДОВ ответникът е заявил претенция за присъждане на сторените в производството разноски в размер на 4940 лв. адвокатско възнаграждение и депозити за експертизи. Разпоредбата на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ (в редакцията съгласно изм. и доп., публ. ДВ, бр. 94 от 29.11.2019 г.) е приложима в конкретния случай, защото искът е предявен след влизането ѝ в сила.

Водим от горното **Административен Съд, С.-град, I отделение, 19-ти състав,**

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ исковете с правно основание чл.2в, ал.1, т.1, вр. чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, предявени от П. Н. К. от [населено място] срещу Българска народна банка (БНБ), за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 26 000 лв., като част от сума в размер на 725 106,08 лв. ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска и сторените по делото разноски.

ОСЪЖДА П. Н. К., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес [населено място], жк М. – 3, [жилищен адрес] да заплати на Българска народна банка, [населено място], пл. „К. А. I“ № 1, на основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ сторените в производството разноски в размер на 4940 (четири хиляди деветстотин и четиридесет) лв., от които 4500 лв., платено адвокатско възнаграждение и 440 лв., платен депозити за възнагражденията на вещите лица.

Решението може да се обжалва в 14 дневен срок от съобщението до страните за постановяването му с касационна жалба пред ВАС на РБ.